

Ekonomická žurnalistika

Základní ekonomické pojmy a práce s nimi

Vyučující: Filip Vrána

Hlavní zásady práce s čísly

- Do čela zprávy vybíráme informace, které jsou nejzásadnější
- Zpráva stojí na srovnání
- Hlavní zásada: srovnáváme srovnatelné
- Zajímají nás zejména: tržby, obrat nebo výnosy, zisk, produkce

Příklad: Plzeňský Prazdroj

Plzeňský Prazdroj vyvezl největší objem piva ve své historii

Plzeň - 31. 01. 2014 (Tisková zpráva)

Plzeňský Prazdroj potvrzuje, že o české pivo je v zahraničí stále větší zájem. V loňském roce dosáhl přední tuzemský výrobce piva rekordního vývozu ve své historii v objemu 1,114 milionu hektolitru piva, což je meziroční nárůst o více než 5 %. Na domácím trhu se dařilo prémiovým značkám, především Pilsner Urquell. Díky pokračujícímu trendu zdravého životního stylu rostl také zájem o nealkoholické pivo Birell a o své místo na slunci úspěšně zabojovala i novinka Kingswood Cider. Tradičně se v exportu skvěle daří značce Pilsner Urquell, která během roku 2013 zabodovala, když dosáhla meziročního nárůstu o více než 4 %. Výrazně posílila svoji pozici například na asijských trzích, ale také ve Velké Británii, v Itálii, Finsku, Bělorusku, Bulharsku, v Černé Hoře i na Slovensku. V zahraničí se výborně daří také Velkopopovickému Kozlu, který se prodává již ve 30 zemích světa a meziročně vzrostl o téměř 6 %. *„Loňský výsledek vývozu našeho piva do zahraničí nás opravdu potěšil i proto, že se jedná o nejvyšší export v historii naší společnosti. Jsme hrdí na to, že se naše značky prosazují i na silně konkurenčních zahraničních trzích, kde si díky vysoké kvalitě a typické chuti dokáží budovat stále početnější skupinu svých příznivců,“* říká **Paolo Lanzarotti, generální ředitel a předseda představenstva Plzeňského Prazdroje.**

Plzeňský Prazdroj však bodoval i na domácím trhu, a to i přes negativní dopady studených jarních měsíců a nízkých povodní, které Českou republiku zasáhly v červnu, a ovlivnily tak celkový objem konzumace piva. K oživení došlo během posledních měsíců roku a prosinec se zapsal do historie Plzeňského Prazdroje rekordním objemem prodeje piva Pilsner Urquell. S licenční výrobou prodal celkově Plzeňský Prazdroj necelých 9,7 milionu hl piva. Navzdory mírnému poklesu celého pivního trhu dokázal Prazdroj posílit prodej prémiových značek, a to o 1 %.

V uplynulém roce se zvýšil zájem o nealkoholické pivo Birell, a to jak v původní neochucené variantě, tak i s ovocnou příchutí. Meziročně tak objem prodeje nealkoholického piva Birell vzrostl a na celkové produkci piva Plzeňského Prazdroje má již takřka pětiprocentní podíl. *„Obliba našeho nealkoholického piva Birell i jeho ovocných příchutí vypovídá o změně životního stylu českých konzumentů, který je v současné době více zaměřen na pohyb a aktivní trávení volného času, kde je nealkoholické pivo často první volbou nápoje díky osvěžující chuti a čistě přírodnímu složení. Konzumenti si však stále častěji dopřávají nealkoholické pivo i k běžným pracovním obědům, protože neomezuje jejich následné pracovní činnosti, jako je například řízení. Předpokládáme, že by se trh nealkoholického piva mohl v příštích deseti letech až zdvojnásobit,“* vysvětluje Paolo Lanzarotti.

Analýza zprávy

- firmy většinou svoje výstupy staví na pozitivních informacích
- novináře ale zajímá většinou opak
- ze zprávy tedy např. nevyplývá, zda firmě klesl prodej piva v ČR
- firmy také propagují výrobky, kde očekávají potenciál růstu
- v ČR klesá prodej sudového piva, proto firmy propagují novinky v lahvovém, míchaných nápojích, nealkupivu apod.

Výsledek v agenturním servisu

Export Prazdroje byl loni rekordní, přesáhl 1,11 milionu hl piva

Plzeň 31. ledna (ČTK) - Plzeňský Prazdroj prodal loni v Česku a na zhruba 50 zahraničních trzích téměř 9,7 milionu hektolitrů piva. Meziročně jde o dvouprocentní pokles. Největší český pivovar ale loni zaznamenal historicky rekordní export, a to 1,114 milionu hektolitrů piva, meziročně o pět procent vyšší. ČTK to řekl generální ředitel Paolo Lanzarotti.

Konkrétní prodej piva na domácím trhu pivovarská skupina neuvedla, předloni to bylo 6,8 milionu hektolitrů. V celkových loňských prodejkách 9,7 milionu hektolitrů je zahrnutá také licenční výroba piva v zahraničí, která se v minulých letech pohybovala kolem dvou milionů hektolitrů piva ročně.

V ČR se podle ředitele dařilo prémiovým značkám, hlavně Pilsner Urquell. Celkově vzrostly meziročně o jedno procento. Díky pokračujícímu trendu zdravého životního stylu rostl také zájem o nealkoholické pivo Birell, které už se na celkové produkci pivovaru podílelo téměř pěti procenty. Podle Lanzarottiho by se měl trh nealkoholického piva v příštích deseti letech až zdvojnásobit. Úspěšni si vedla také novinka Kingswood Cider, částečně z kvašený jablečný mošt.

Celková loňská výroba piva v ČR by měla být podle odhadů pivovarských odborníků meziročně o zhruba dvě procenta nižší. Za tři loňská čtvrtletí navařily pivovary podle odhadů jejich svazu o téměř tři procenta méně piva než ve stejném období předloňského roku. Podle Prazdroje prodej negativně ovlivnily hlavně studené jarní měsíce a červnové povodně.

Ke zprávě Prazdroj

- Zpráva je založena pouze na produkci jedné firmy, protože trhu dominuje
- Chybí srovnání například se skupinou Heineken, Pivovary Lobkowicz (pozor jsou na burze)
- Chybí vyjádření analytika
- Zpráva by šla rozšířit i o background, např. Kolik je průmyslových pivovarů na trhu, že velkým klesá v ČR odbyt, ale vznikají minipivovary apod.
- Chybí doplnění v kolika pivovarech Prazdroj vaří

I u piva srovnáváme srovnatelné

- Zisk pivovaru
- Produkci pivovaru v hl
- Produkci států
- Výstav pivovarů v regionu
- Ceněné jsou zprávy o spotřebitelském chování (sudové, lahvové, nealko)

Produkce - srovnávání

Produkcí využíváme ke srovnání tam, kde si ji
čtenář lépe představí

Např. výroba piva, vína

Sklizeň obilí, ovoce, zeleniny

Pozor na šrouby a maticky!

- U strojírenských firem, jde o veličiny těžko představitelné. Nevíme, zda výroba **desítek tisíc pražcových šroubů pro upevnění kolejového svršku, které vyrobí za určité období Šroubárna Kyjov je moc nebo málo.**

Co ale vždy zaujme

- ZISK +
- A zejména ZTRÁTA -

Zisk neboli Hospodářský výsledek

- Informace o zisku nebo ztrátě dáváme do čela zprávy
- Zejména v případech, kdy se situace změnila
- Informaci dáváme do souvislosti s příčinami
- Vnímáme i aktuální témata, jako pokles dodávek do Ruska, hospodářská krize ve stavebnictví, devalvace koruny vůči euru

Co je to HV a kde jej najdeme

- **Zisk** se počítá jako rozdíl mezi **výnosy** a **náklady**
- Dosahování zisku je jeden z cílů fungování podniků a firem.
- Každá výroční zpráva společnosti obsahuje výkaz zisku a ztráty.
- Na jejím konci je kolonka výsledek hospodaření před zdaněním. Čísla jsou v tisících, je tedy nutné k nim při zpracování přidat tři nuly.

Výkaz zisku a ztráty

7. ÚČETNÍ ZÁVĚRKA - tabulková část

Zpracováno v souladu s vyhláškou č.
500/2002 Sb. ve znění pozdějších
předpisů

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY

ke dni 31.12.2014

(v celých tisících Kč)

IČ
46900195

Obchodní firma nebo jiný název
účetní jednotky

VINUM a.s.

Sklo, bydliště nebo místo
podnikání účetní jednotky

Hlavní 666

Velké Pavlovice

691 06

U.	ř.	popis	---	---	---
S.	2	-odložená	57	0	0
*		Mimořádný výsledek hospodaření (ř. 53 - 54 - 55)	58	0	0
T.		Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům (+/-)	59	0	0
***		Výsledek hospodaření za účetní období (+/-) (ř. 52 + 58 - 59)	60	-18 152	-9 290
****		Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-) (ř. 30 + 48 + 53 - 54)	61	-18 152	-9 290

Výkaz zisku a ztrát - Vinium

Velké Pavlovice (Břeclavsko) 17. srpna (ČTK) - Jedna z největších tuzemských vinařských firem Vinium z Velkých Pavlovic na Břeclavsku loni zdvojnásobila ztrátu na 18,2 milionu korun. V červených číslech je společnost od roku 2006. Od té doby se ztráta vyšplhala v součtu na více než čtvrt miliardy korun. Vyplývá to z výroční zprávy založené ve Sbírce listin a ekonomické databáze Prodata.

Vinium loni uhradilo na splátkách úvěru 21,4 milionu korun. Ve vztahu k financujícím bankám firma platila v řádných termínech. Firma loni vykoupila od odběratelů méně hroznů, než chtěla. Důvodem byla zejména neúroda.

Vinium chce dál udržet pozici největšího dodavatele lahvového vína v České republice. Plánuje údajně neustálé zvyšování kvality, větší surovinovou soběstačnost a lepší komunikaci se zákazníkem.

Firma předloni snížila základní kapitál. Počet akcií klesl na jednu o hodnotě 51 milionů korun. Důvodem k tomuto kroku byla nahromaděná ztráta z minulých let. Vinium je součástí koncernu PROSPERITA. Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb Vinia loni mírně vzrostly na 230 milionů korun.

vrn gcm

Provozní zisk - EBITDA

Zisk před započtením úroků, daní a odpisů (*EBITDA*, zkratka z **anglického** názvu *Earnings before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization* - **zisk před odečtením úroků, daní, odpisů a amortizace**) je indikátor, který ukazuje provozní výkonnost společnosti. Je to hrubý **provozní zisk**.

Používá se ve **finanční analýze** při porovnání výkonnosti mezi různými **společnostmi** nebo **odvětvími**.

Najdeme ho ve výkazu zisku a ztráty. Firmy ho uvádějí v tiskových zprávách.

Příklad Tylex Letovice

Letovice (Blanensko) 29. května (ČTK) - Jediný český výrobce záclon Tylex Letovice z Blanenska letos poprvé po deseti letech plánuje zisk. Nasvědčují tomu výsledky za letošní první čtyři měsíce a zhruba dvacetiprocentní růst obrátu proti stejnému loňskému období. ČTK to dnes řekl generální ředitel společnosti Jiří Zdražil.

Firma loni snížila ztrátu o osm milionů na 12 milionů korun. Stále se potýkala s dluhy z minulých let, kdy se investovaly do výroby desítky milionů korun. "Tržby nám padaly rychleji, než se nám podařilo brzdit náklady," uvedl Zdražil.

Loni a předloni tržby společnosti klesly až pod stamilionovou hranici. I to se má letos změnit. Firma se chce vrátit s tržbami nad hranici 100 milionů korun. Postupně zvyšuje i počet zaměstnanců, kterých má nyní 105.

KRÁLOVOPOLSKÁ se v pololetí vrátila do zisku. Rostly i tržby.

Firma je stabilizovaná a bude přijímat nové zaměstnance. Za celý rok 2014 plánuje tržby na úrovni 770 milionů korun a provozní zisk 90 milionů korun.

Brněnská strojírenská společnost KRÁLOVOPOLSKÁ, a.s. zvýšila v prvním pololetí 2014 v meziročním srovnání své tržby o 40 % na 288 milionů korun a dostala se do provozního zisku (EBITDA) ve výši 42 milionů korun. Export se na tržbách podílel z více než 50 procent – 155 milionů Kč. „Firmu jsme po loňské provozní ztrátě ekonomicky stabilizovali. Hlavně díky výraznému zvýšení prodeje o 60 % a provedeným vnitřním opatřením se nám podařilo vrátit její hospodaření do „černých“ čísel. Za celý letošní rok dosáhneme tržeb na úrovni cca 770 milionů korun při provozní zisku (EBITDA) 90 milionů,“ uvedl **Ing. Radim Valas**, finanční ředitel KRÁLOVOPOLSKÁ, a.s.

Brněnská strojírna má už zakázkově vykrytý celý letošní rok a v současnosti již kontrahuje nové zakázky pro rok 2015. Chce proto přijímat i nové zaměstnance. „Hledáme především technické profese, zejména potom zámečníky a svářeče. Řádově máme zájem přijmout v těchto nedostatkových strojírenských profesích okamžitě desítky nových lidí. Díky zakázkové náplni, technologickému zázemí i stabilizované ekonomice, má nyní firma velký potenciál pro další rozvoj a růst,“ dodal Valas. KRÁLOVOPOLSKÁ, a.s. v současnosti zaměstnává 415 lidí, z toho 216 dělníků.

Počet zaměstnanců

- Další veličina, která nemá v ek. zprávě chybět
- Zajímá nás zejména propouštění a příčiny
- Píšeme ale i nábory a dáváme je do souvislosti se zaměstnaností v kraji
- Počet zaměstnanců sdělí firma, nebo je v poslední výroční zprávě
- Rozlišujeme kmenové a agenturní zaměstnance
- Aktuální stav a průměrný počet zaměstnanců (nebo stav k datu)

Základní ekonomické pojmy:

Tržba

TRŽBA je peněžní částka, kterou získá firma **prodejem výrobků, zboží, práce a služeb** (většinou tržba z provozní činnosti, předmětu podnikání firmy).

Ve výkazu zisku a ztráty nás zajímá kolonka tržby za prodej vlastních výrobků a služeb

Používáme je nejběžnější, např. U České zbrojovky jsou to vlastně peníze za prodej samopalů a pušek

Výkony

- Používáme je méně často
-

VÝKONY se týkají **vlastní činnosti firmy**, tzn. tržby za prodej vlastních výrobků a služeb + změna stavu zásob vlastní činnosti + aktivace - nejedná se o přeprodej, ale o to, **co firma vyprodukuje vlastními silami.**

Opět je najdeme ve výkazu a je to součet tří uvedených položek

Výnos

Výnos v ekonomii podniku představuje peněžní částky, které podnik získal z veškerých svých činností za určité období (měsíc, rok) bez ohledu na to, zda v tomto období došlo k jejich úhradě. Opakem výnosů jsou náklady.

Na rozdíl od předchozích **se týká i jiných věcí, souvisejících zejména s finanční a mimořádnou činností - např. výnosy z podílů v ovládaných a řízených osobách a v účetních jednotkách pod podstatným vlivem, výnosy z ostatních dlouhodobých cenných papírů a podílů, výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku, mimořádné výnosy (ČTK prodala barák)...**

Slovo tržba nelze použít tam, kde firma dostane na bankovní účet například úrok. Výnosy jsou různé smluvní pokuty a penále odběrateli , náhrady škody od pojišťoven i jiných subjektů, atd.)

Obrat

OBRAT je součet položek zapsaných na jeden účet. Z pohledu zákona o účetnictví se jedná o výši výnosů sníženou o prodejní slevy.

Pomůcka: Obrat je položka, kterou vidíme na svém bankovním účtu, přehled operací za měsíc.

Obrat používáme například u stavebních firem.

Příklad z ekonomické praxe – praní špinavého prádla

Může nastat situace, kdy budou čísla totožné, ale spíše vyjíměčně.

Podstatné je, že výkony, obrat, výnosy apod. nelze automaticky zaměňovat.

Např. U firmy co pere prádlo jsou **VÝKONY** za praní a pronájem prádla. **TRŽBA** je výkon + sem tam nějaký přeprdej zboží resp. prádla.

VÝNOSY jsou tržby např. ještě z úroků na účtech (výnosové úroky).

OBRAT takovéto firmy jsou výkony, v obchodě, by to byly celkové tržby z prodeje zboží.

Co ve zprávě chybí?

- můžeme např. doplnit, jak dopadly jiné velké vinařské firmy (Znovín, Bohemia Sekt)
- jaký byl vinařský rok 2013
- jak vypadá výhled do letoška
- vyjádření analytika (Svaz vinařů)

Zprávy o investicích a zakázkách

- Píšeme o velkých investicích nad 10 mil. Korun
- Uvádíme dopad na pracovní místa
- Zakázky podle velikosti firmy
- U strojírenských firem v desítkách milionů korun
- Pokud pivovar prodá něco do Číny, můžeme napsat i menší řád a důležitější je objem
- Prioritou současnosti, zakázky na Ukrajinu a do Ruska

Královopolská - Ukrajina

KRÁLOVOPOLSKÁ, a.s. dokončila v těchto dnech také jednu z významných exportních zakázek. Zajímavá je i z pohledu teritoria, kam směřuje. Ukrajinskému PAO DNĚPRAZOT totiž dodá za 70 milionů korun jeden z nejsložitějších aparátů, který vůbec za poslední leta vyráběla (viz foto). Jedná se o vysokotlaký výměník – striper, o váze více než 120 tun, určený pro technologii výroby močoviny. O náročnosti zakázky svědčí fakt, že kontrakt byl podepsán v dubnu 2013 a přes zpracování příslušné dokumentace, přípravné práce až po finální dokončení se na něm podílelo několik desítek zaměstnanců firmy všech profesí po dobu 17 měsíců

„Jednalo se o mimořádně technologicky náročnou akci. Pro nás tento výměník představuje velmi důležitou referenční zakázku v segmentu chemických zařízení. Tam jsme v minulosti působili a nyní se do něj úspěšně vracíme,“ uvedl obchodní ředitel KRÁLOVOPOLSKÁ, a.s. **Ing. Pavel Klaška**.

Striper bude na Ukrajinu do města Dněprodzeržinsk v Dněpropetrovské oblasti, kde sídlí PAO DNĚPRAZOT, expedován po železnici přibližně v polovině září letošního roku. Termín dodávky by neměla ohrozit ani stále napjatá situace v zemi.

Negativní zpráva – větší publicita

Brněnský Unis zřejmě přijde o miliardovou zakázku v Rusku
Brno 14. srpna (ČTK) - Brněnská inženýringová společnost UNIS možná přijde o svůj zatím největší kontrakt, kterým měla být výstavba nové rafinerie v ruském Krasnodaru za zhruba jednu miliardu eur (27 miliard korun). Projektu chybí financování, komplikují jej také aktuální politické vztahy mezi Ruskem a Evropskou unií kvůli situaci na Ukrajině. ČTK to řekl obchodní ředitel Unisu Luboš Glozar. Firma naopak dokončuje modernizaci rafinerie v irácké Basře.

DPMB - investice

Brno má nejmodernější plnicí stanici CNG ve střední Evropě

Město Brno vstoupilo v roce 2014 do nové éry, když zahájilo významný projekt plynofikace autobusového vozového parku Dopravního podniku města Brna. Dva hlavní pilíře projektu jsou pořízení stovky autobusů na stlačený zemní plyn (CNG) a vybudování velkokapacitní plnicí stanice, která je z hlediska svých technických parametrů a velikostí ojedinělou stavbou ve střední Evropě. Plnicí stanice ve vozovně Slatina byla slavnostně uvedena do provozu ve čtvrtek 11. září.

„S přípravou projektu plynofikace jsme začali v loňském roce a jsem rád, že se nám podařilo dosáhnout tak dobrých výsledků v poměrně krátkém čase. Dvanáct autobusů na zemní plyn již jezdí a v provozu je nejmodernější plnicí stanice v České republice. Za pár měsíců bude již třetina autobusů v Brně jezdit na CNG, což by se mělo pozitivně projevit na kvalitě ovzduší,“ uvedl při oficiálním spuštění plnicí stanice Roman Onderka, primátor města Brna.

O tom, že je plnicí stanice DPMB jedinečnou v rámci střední Evropy, svědčí několik technických údajů. Plnička je schopna v nepřetržitém provozu naplnit deset vozů za hodinu (plnění zcela prázdných lahví jednoho autobusu trvá 5 až 6 minut). Zásobní kapacitu CNG tvoří svazek tlakových lahví o objemu 5 600 litrů, pro pracovní tlak 250 bar.

Doplnění zprávy

- V čele zprávy chybí informace o výši investice
- Je dobře pospána vyjímečnost, ale musíme zjistit, v kterých městech MHD ještě jezdí
- Můžeme doplnit vyjádření analytika k návratnosti investice
- Nesmí chybět informace o dotacích na provoz

Analytici

- Zprávu (zejména suchá čísla) doplníme vyjádřením analytika
- Zejména zástupci komor a svazů
- Hlavní ekonomové bank, makléřské firmy (Cyrrus)
- Akademici např.
<http://www.online.muni.cz/experti>

